

”Need naised, ne

Imre Kálmáni ”Silva” meloodiaid teab vist küll iga operetiaustaja. Ja nüüd avaneb võimalus neid taas nautida, sest selle klassikalise opereti pärliga avab Estonia Teater hooaja uuslavastuste rea.

Lavastaja Neeme Kuningas ütles, et ”Silva” on Straussi ”Nahkhiire” kõrval tema teine meelisoperett, mille lavastamisest ta on unistanud. Kuigi ta lülitus lavastusbrigaadi n.-ö. väljaspool plaani (oli ju algselt kokkulepe Ülo Vilimaaga), aga selle teosega oli Kuningas pistnud rinda juba GITIS-es õppimise ajal kursusetööna ja oma kontseptsioon oli tal sellega olemas.

Milles see seisneb?

VAMBOLA SALUPUU foto
Ükski klassikaline operett ei saa läbi subreti ja koomikuta, aga ”Silvas” kasvab nende osa ehk tavapärasest suuremaks. Stasi (Katrin Karisma) ja Boni (Tõnu Kilgas).

Neeme Kuningas: ”Kálmánil oli idee lõhkuda ”Silvaga” trafaretne operetiskeem ja teha kahevaatuseline Romeo ja Julia operetivariant. Loomulikult ei läinud see tal läbi, sest missugune Viini teater oleks 1915. aastal võtnud etendada operetti, kus pole õnnelikku lõppu. Kálmán oli aga oma loo kavandanud nii ja põhilised meloodiad kirjutanud kahe vaatuse jaoks. Kolmas, see seisuste vaheseintest tingitud vastuolusid lõhkuv vaatus on saanud lavastustes erinevaid lahendusi. Nii tegime ka meie siin oma variandi.

Mina lülitusin töösse hetkel, mil kunstnik **Kustav-Agu Püüman** vajas juba koostööd lavastajaga ja tema kontseptsioon oli olemas — opereti tegevuse aeg oli toodud paar-kümmend aastat hilisemaks, s.o. kahe maailmasõja vahelisse perioodi. Sel ajal oli maailm täis sõja tõttu vaesunud aadlikke, nende tiitlitel ei olnud enam

naised, need naised kabareest..."

"Eesti sõnumid", 7. IX 1951

Neeme Kuningas: "Kálmánil oli idee lõhkuda "Silvaga" trafaretne operetiskeem ja teha kahevaatuseline Romeo ja Julia operetivariant. Loomulikult ei läinud see tal läbi, sest missugune Viini teater oleks 1915. aastal võtnud etendada operetti, kus pole õnnelikku lõppu. Kálmán oli aga oma loo kavandanud nii ja põhilised meloodiad kirjutanud kahe vaatuse jaoks. Kolmas, see seisuste vaheseintest tingitud vastuolusid lõhkuv vaatus on saanud lavastustes erinevaid lahendusi. Nii tegime ka meie siin oma variandi.

Mina lülitusin töösse hetkel, mil kunstnik **Kustav-Agu Püüman** vajas juba koostööd lavastajaga ja tema kontseptsioon oli olemas — opereti tegevuse aeg oli toodud paar-kümmend aastat hilisemaks, s.o. kahe maailmasõja vahelise perioodi. Sel ajal oli maailm täis sõja tõttu vaesunud aadlike, nende tiitlidel ei olnud enam

niisugust kaalu nagu varem ja ka väärtushinnangud muus osas olid muutunud. Kaasa arvatud see, et kabaree-varietee- (ka teatri-) tantsijaid ja näitlejaid ei peetud enam alamaks rahvaks, vaid neisse hakati suhtuma kui kunstnikesse. Sõda oli ka inimese teadvusesse toonud tõe, et inimelu ja armastusega võrreldes ei olegi maine vara siin ilmas nii hinnaline ja oluline. Sellest muutunud mäinguajast lähtuvalt tuli siis III vaatus peaaegu uuesti läbi kirjutada."

Lavastuses teevad kaasa teatri tugevaimad operetijõud alates vürstipaar Lippert-Weilersheimi kehastajatest **Helgi Sallost**, **Urve Tautsist** ja **Hans Miilbergist**, **Ervin Kärvetist**. **Neeme Kuningas:** "Tänu osatäitjatele saime me vürstinna Anhildele panna III vaatuses ka laulunumbri, mida alati ei ole saanud teha, sest Anhilde rolli on tihtipeale täitnud draamanäitlejad."

Nimiosalist, kabareelauljan-

nat **Silva Varescut** kehastab juba mitmes operetis säranud **Annika Tõnuri** kõrval seni ainult ooperisolistina tegutsenud **Riina Airene**. **Silva** kätt ja südant ihkav **Edvin** on lavastuses noor tenor **Alar Haak** (tema esimene esimene armastaja roll) ja ooperis kangelasbaritonide rollides hiilunud **Tarmo Sild**. **Edvini** kihlatu komtess **Stasi** on lavastuses ainsana kolme osatäitjaga: kogemustega **Katrin Karisma**, nooruke **Margit Saulep** ja varem Riia Operiteatris suure populaarsuse võitnud lätlanna **Valentina Taluma**, kes teist hooaega on Estonia Teatri koosseisus. Komtess Stasisse armub etenudesse krahv **Boni**, keda kehastavad **Tõnu Kilgas** ja **Villu Valdmaa**. **Kunagisele Orpheumi** ööbikule (nüüd — vürstinna Anhilde) südame kaotanud **Feri von Kerekesi** osas on **Volde-mar Kuslap** ja **Väino Puura**.

Haaratud on veel terve rida soliste, aga muidugi ka teatri

ooperikoor ja balletirühm, orkestrist rääkimata. Oma esimest iseseisvat tööd teeb selle operetiga noor dirigent **Erki Pehk**.

Lavastuse koreograafiks kutusiti **George Gessler** Ungarist, ent **Neeme Kuninga** sõnul sai trupp temalt vaid üldiseid liikumise aluseid, täpsem töö on tehtud proovides ja on sellega kollektiivne looming.

Paar aastat tagasi tõi teatri talveaias oma "Silva"-versiooni välja **Heino Aassalu** ja publiku nõudlus oli tookord suur. Kas praegune, suurel laval mängitav lavastus saab sama suure populaarsuse või koguni omaaegse "Savoy balli" menu (mäletate: kui põlnud teil isiklikku soomlast, nahkpintsakut ega olnud te näinud "Savoy balli", siis ei saanud teid tõeliseks tallinlaseks pidadagi), seda näitab aeg.

Esietendus on laupäeval, 9. septembril.

Eelesiendus Friip

PILLE PALM